Cristina

Gîsca de aur

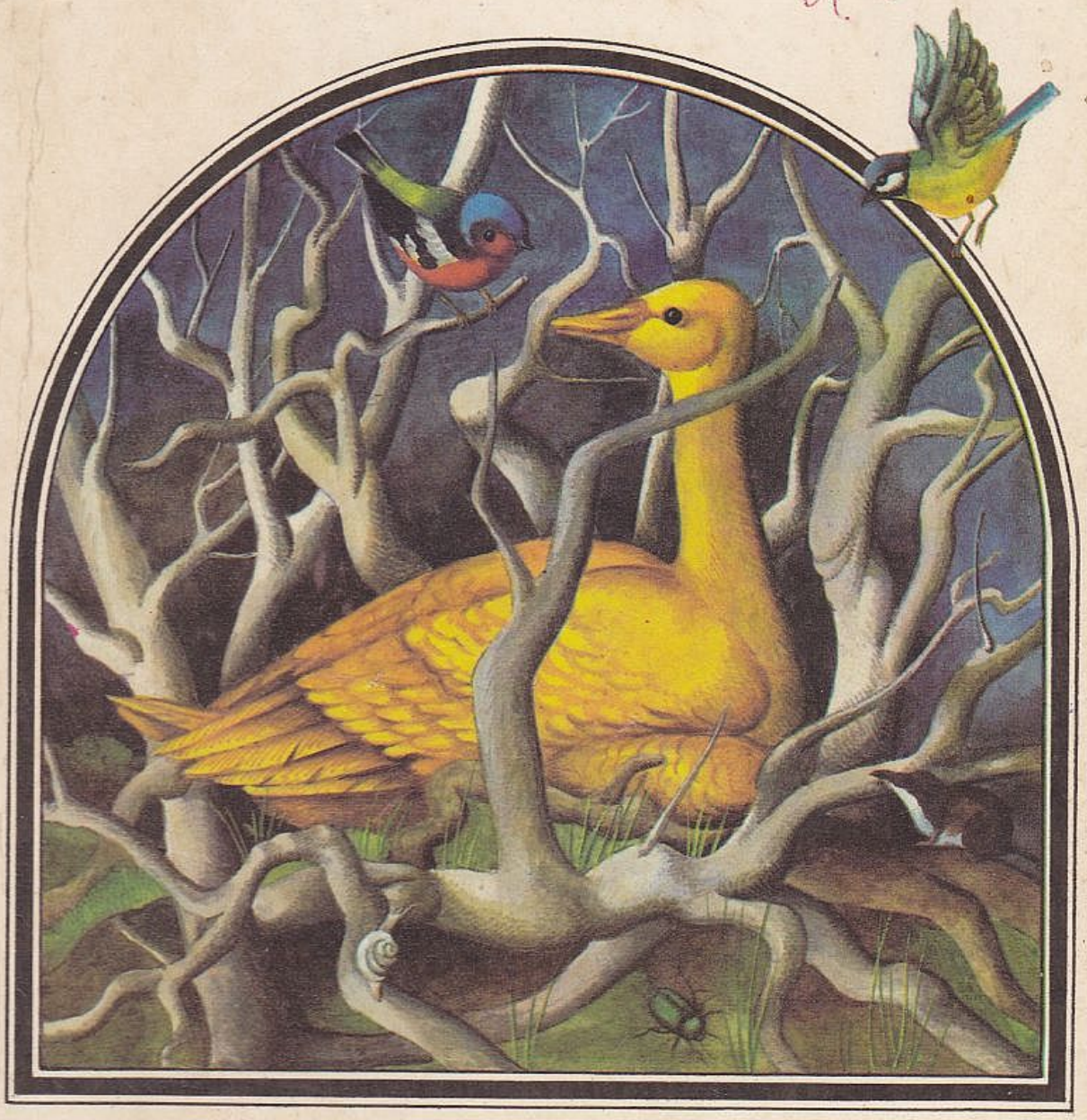

Fraţii Grimm
Rainer Sacher

A FOST ODATĂ un om şi omul ăsta avea trei feciori. Pe cel mai mic dintre ei îl porecliseră Prostilă şi-l luau în rîs şi-l umpleau de ocări ori de cîte ori aveau prilejul. Într-o bună zi, cel mai mare dintre fraţi vru să se ducă în pădure să taie lemne şi, mai înainte de a pleca, maică-sa îi puse-n traistă un cozonac bine rumenit şi tare gustos şi-o sticlă cu vin, ca să aibă cu ce-şi potoli foamea şi setea. Şi de cum ajunse în pădure, flăcăul nostru se şi întîlni cu un omuleţ bătrîn şi tare cărunt. După ce-i dădu bineţe, omuleţul prinse a se ruga de el:

– Măi, băiete, dă-mi şi mie o bucată din cozonacul tău şi lasă-mă să sorb o înghiţitură de vin, că nu mai pot de foame şi sete şi mă simt sleit! Vezi însă că flăcăul se ţinea că-i deştept şi se răsti la omuleţ:

– Da' ştii că n-ai pretenţii mari!... Păi dacă ţi-oi da din cozonacul şi din vinul meu, mie ce-mi mai rămîne? Vezi-ţi de drum şi nu mai supăra oamenii cerşind!...

Şi lăsîndu-l în plata domnului pe omuleţ, îşi văzu de drum mai departe. Ajunse la locul cu pricina şi se apucă imediat de lucru. Dar în timp ce se căznea să doboare un copac, loviturile cădeau anapoda; şi, ca un făcut, îi scăpă securea din mînă şi nimeri cu tăişul în braţ, de trebui s-o pornească din nou spre casă să-şi lege rana. Vezi că pătărania asta i se trăsese de la omuleţul cel cărunt.

Cînd fu să plece în pădure cel de al doilea fecior, maică-sa îi puse-n traistă, ca şi celuilalt, un cozonac gustos şi-o sticlă cu vin. Omuleţul cel bătrîn şi cărunt îndată îi ieşi în cale şi-i ceru şi lui o bucată de cozonac şi o înghiţitură de vin. Dar mijlociul se răsti la el, ca şi fratele său mai mare:

– Ei, asta-i bună!... Păi dacă ţi-oi da şi ţie, n-o să-mi mai rămînă nici pe-o măsea, aşa că vezi-ţi de drum şi nu mai supăra degeaba oamenii! Şi lăsîndu-l în plata domnului pe omuleţ, nici că se mai sinchisi de el şi-şi văzu de drum departe. Dar pedeapsa nu întîrzie să vină: după ce izbi de cîteva ori cu securea în trunchiul unui copac, se vătămă aşa de rău la un picior, că trebui să fie dus acasă. Văzînd ce se întîmplase cu fraţii săi, Prostilă îşi puse-n gînd să încerce şi el. Şi începu a se ruga de taică-său:

– Taică, lasă-mă şi pe mine o dată să mă duc în pădure la tăiat lemne! Şi taică-său îi răspunse:

– N-ai văzut cît au pătimit fraţii tăi de pe urma asta? Lasă-te păgubaş, băiete, că n-ai cap tu pentru astfel de treburi!...

Dar Prostilă, nu şi nu, că el vrea să se ducă. Stărui atîta că, pînă la urmă, taică-său trebui să încuviinţeze:

– Ei, atuncea du-te! Că de cîte-i pătimi, poate c-o să-ţi vină şi ţie mintea la cap! Maică-sa îi dădu şi lui un cozonac, dar vezi că fusese plămădit numai cu apă şi copt în spuză! Şi-i mai puse-n traistă şi-o sticlă cu bere înăcrită... Cînd ajunse prîslea în pădure, se întîlni şi el cu omuleţul cel bătrîn şi cărunt. După ce-i dădu bineţe, moşneagul prinse a se ruga de el:

– Măi, flăcăiaş, măi, dă-mi şi mie o bucată din cozonacul tău şi lasă-mă să sorb o înghiţitură de vin din sticla ta, că nu mai pot de foame şi de sete! Prostilă luă aminte la vorbele omuleţului şi-i răspunse cu blîndeţe:

– Moşnegelule dragă, n-am în traistă decît un cozonac copt în spuză şi-o sticlă cu bere acră, da' dacă-ţi sînt pe plac bucatele astea, n-ai decît să te-aşezi colea, lîngă mine, să ne ospătăm împreună. Se aşezară ei pe iarbă şi cînd scoase Prostilă merindele din traistă, odată-mi făcu nişte ochi... Şi cum să nu facă, dacă văzu dinainte-i un cozonac galben-galben, de parcă ar fi fost plămădit numai cu ouă, şi dacă băgă de seamă că berea se preschimbase în vinul cel mai de soi!... Mîncară ei şi băură pînă ce se săturară şi, la sfîrşit, omuleţul zise:

– Fiindcă mi-ai dovedit că ai inimă bună şi din puţinul tău eşti gata să împarţi, bucuros, cu alţii, să ştii c-am să te fac fericit! Uite, vezi copacul cel bătrîn de colo? Apucă-te de doboară-l şi vei găsi ceva la rădăcina lui. Acestea zicînd, omuleţul îşi luă rămas bun şi-şi văzu de drum. Prostilă doborî copacul şi găsi la rădăcina lui o gîscă cu penele numai şi numai de aur. O luă sub braţ şi se îndreptă spre hanul unde gîndea să mîie peste noapte. Hangiul avea, însă, trei fete care, de îndată ce văzură gîsca, nu-şi mai aflară locul, de curioase ce erau. Ardeau de nerăbdare voind să afle, cît mai degrabă, ce şart are pasărea asta minunată şi de ce soi o fi. Şi ar fi dat tustrele orice, numai să se aleagă fiecare cu cîte-o pană de aur! Fata cea mare privea la gîscă cu jind şi-şi zicea în sinea ei: „Las' că găsesc eu un prilej să pot smulge o pană!" Şi cînd Prostilă ieşi pentru o clipă, fata îşi luă inima-n dinţi şi apucă gîsca de-o aripă. Dar vezi, drăcie, degetele îi rămaseră prinse de pene!... Puţin după aceea veni şi cea mijlocie, cu gîndul să smulgă şi ea o pană de aur. Dar abia se atinse de soru-sa, că şi rămase agăţată de ea. Cînd o văzură venind şi pe cea de-a treia, care nutrea şi ea acelaşi gînd, cele două surori mai mari strigară la ea:

– Nu te apropia, pentru numele domnului, nu te apropia!...

Dar fata nu pricepu defel de ce-i tot strigau surorile ei să nu se apropie de gîscă şi gîndea în sinea ei:

„Dacă ele s-au putut duce, de ce nu m-aş duce şi eu!" şi se repezi spre gîscă. Dar abia o atinse pe una din surorile ei, că şi rămase agăţată de ea. Astfel, cîteşitrele trebuiră să-şi petreacă noaptea alături de zburătoarea cu pene de aur. A doua zi, Prostilă îşi luă gîsca la subsuoară şi-o porni întins la drum, fără să se sinchisească de cele trei fete, care erau agăţate de ea. Şi bietele fiice ale hangiului trebuiau s-o ţină tot într-o fugă după Prostilă, fie c-o lua la dreapta, fie c-o lua la stînga, oriîncotro îl duceau picioarele...
Cînd ajunseră în mijlocul unei cîmpii, numai ce se întîlniră c-un popă care tocmai trecea şi el pe acolo. Zărind popa o asemenea blestemăţie, începu să strige ca din gură de şarpe:
– Necuviincioaselor, nu vă e ruşine să vă ţineţi scai după un flăcău? Oare se cuvine să faceţi una ca asta?!...
Şi după ce le muştrului în lege, o apucă pe cea mai mică de mînă, cu gînd s-o oprească. Dar, de îndată ce-o atinse, rămase şi el agăţat şi, de voie, de nevoie, trebui să alerge şi el în rînd cu cîteşitrele. Merseră ei ce merseră, dar nu prea mult, şi iată că-n calea lor se ivi dascălul, care se minună grozav cînd îl văzu pe popă alergînd, cît îl ţineau picioarele, în urma a trei fete...
– Ei, părinte, da' încotro grăbeşti aşa tare?!... îi strigă el. Nu cumva să te iei cu altele şi să uiţi că mai avem azi un botez!... Acestea zicînd, se repezi la popă şi dădu să-l tragă de mînecă, dar rămase şi el agăţat...
Cum alergau ei aşa toţi cinci, agăţaţi unul de altul de parcă ar fi fost înşiraţi pe-o sfoară, numai ce le trecură pe dinainte doi ţărani, care veneau de pe cîmp, cu sapele pe umeri. Popa îi strigă, încă de departe, rugîndu-i să-l scape pe el şi pe dascăl de pacostea asta. Dar, de-ndată ce-l atinseră ţăranii pe dascăl, rămaseră şi ei agăţaţi. Ei, comedie mare: şapte inşi se înşirau acum după Prostilă, care zorea cu gîsca la subsuoară!... Merseră ei ce mai merseră şi-ntr-un sfîrşit ajunseră într-o cetate mare, unde domnea un împărat care avea o fiică, numai bună de măritat. Şi era fiica împăratului atît de sanchie şi de ursuză din fire, că nimeni pînă atunci n-o putuse face să rîdă. Din această pricină, împăratul dăduse o pravilă, în care sta scris că acela care o va face pe domniţă să rîdă o va lua de nevastă. Auzind acestea, Prostilă se înfăţişă înaintea fetei, cu gîsca la subsuoară şi cu tot alaiul cel năstruşnic după el. Şi cînd îi văzu domniţa pe toţi şapte alergînd în urma lui Prostilă, de parcă ar fi fost înşiraţi pe-o sfoară, odată izbucni într-un hohot de rîs şi cu atîta poftă rîse, că nu-i mai fu chip să se oprească. Şi dacă văzu Prostilă că împlinise porunca împăratului, cuteză să-i ceară fata de nevastă, precum sta scris în pravilă. Numai că împăratului nu prea îi era pe plac ginerele şi născocea fel şi fel de chichiţe ca să scape de el. Pînă la urmă, îi zise că i-o va da de nevastă pe fie-sa numai atunci cînd i-o aduce pe cineva care să fie în stare să bea tot vinul care ar încăpea într-o pivniţă. Prostilă se gîndi că numai omuleţul cel cărunt din pădure i-ar putea veni în ajutor c-un sfat de folos. Porni deci într-acolo şi cînd ajunse, zări un om care şedea jos, taman pe locul unde doborîse copacul, şi părea să fie tare amărît. Prostilă îl întrebă ce of are pe inimă de stă aşa cătrănit şi omul răspunse:
– Cum aş putea să fiu altfel dacă mă chinuieşte o amarnică de sete şi n-am cu ce-o stinge?! Iar de apă, cît o fi ea de rece, nu mă pot atinge, că nu-mi prieşte defel! E drept că mai adineauri am golit un butoi cu vin, dar ce înseamnă o picătură la setea care mă frige pe mine? E taman cît o picătură pe o piatră înfierbîntată, zău aşa!
– Păi, dacă-i numai asta, atunci află că mi-e în putinţa să-ţi astîmpăr setea, îi zise Prostilă. Hai, frăţioare, cu mine şi o să bei pînă n-o să mai poţi!...
Îl duse apoi în pivniţa împăratului şi omul nostru se înfipse lîngă butoaiele cele mari şi, luîndu-le la rînd, bău, bău de stinse, pînă ce începură a-l durea şalele, nu alta... Nici nu trecuse bine ziua şi secase vinul din toate butoaiele. Prostilă se duse la curte şi-i ceru din nou împăratului să-i dea fata de nevastă. Dar ţi-ai găsit să i-o dea!...
Şedea cătrănit toată vremea şi nu se putea hotărî, în ruptul capului, să-şi mărite odrasla după un neisprăvit ca ăsta, căruia toată lumea îi zicea Prostilă. Şi ca să scape de el, îl mai puse la o încercare. Cică trebuia să găsească un om, care să fie-n stare să mănînce un munte de pîine... Prostilă nu stătu multă vreme la gînduri, ci porni imediat la drum. Cînd ajunse în pădure, în acelaşi loc unde doborîse copacul, zări un om cu o mutră tare necăjită, care-şi tot strîngea cureaua peste burtă, văicărindu-se întruna:
– Vai de măiculiţa mea, am înfulecat un cuptor întreg de pîine, da' ce-mi poate ajunge doar un cuptoraş, cînd sînt lihnit de foame?!... Prin burtă-mi fluieră vîntul şi trebuie să-mi strîng tot mereu cureaua ca să nu cad de-a-mpicioarelea!...
Auzind acestea, Prostilă se bucură tare mult şi-i zise:
– Mă, frate-miu, hai de te scoală şi vino cu mine, c-o să-ţi dau să mănînci pînă te-i ghiftui!...

Ajunseră ei în cetatea împărătească şi ce să vezi acolo: din făina care fusese strînsă în întreaga împărăţie, împăratul dăduse poruncă să se facă un munte uriaş de pîine.
Pădureţul cel hămesit de foame se aşeză la poalele muntelui de pîine şi începu să înfulece din el, de parcă se băteau turcii la gura lui. Într-o singură zi n-avu ce alege din muntele de pîine; şi cînd se lăsă seara, nu mai rămăsese din el nici măcar o fărîmiţă... Dacă văzu asta, Prostilă îi ceru pentru a treia oară împăratului să-i dea fata de nevastă, dar acesta căută şi de astă dată să umble cu fofîrlica şi să scape de el. Şi, în cuvinte mieroase, îl îndemnă să-i aducă la curte o corabie, care să fie aşa de năzdrăvană, încît să plutească şi pe apă şi pe uscat.
– Cînd te-oi vedea venind cu corabia la curtea palatului, îi mai zise el, voind să dea vorbelor un anume înţeles, să ştii că nu voi mai avea nici o pricină de împotrivire şi ţi-oi da fata de nevastă, pe loc.
Prostil[illegible] porni iar în pădure, spre locul cu pricina, şi aici îl găsi pe omuleţul cel bătrîn [illegible]ărunt pe care-l [illegible]spătase din puţinele lui bucate. Şi bătrînul, ascultîndu-i păsul, grăi astfel:
– Am mîncat şi am băut de hatîrul tău şi acu' o să-ţi dau şi corabia! Acestea toate ţi s[illegible]u cuvenit pe drept, fiindcă n-am putut să-ţi uit bunătatea şi mila pe care mi-ai arătat-o la nevoi[illegible]. Şi omuleţul cel [illegible]ătrîn şi cărunt îi dărui corabia năzdrăvană, care, pasămite, plutea şi pe apă [illegible]i pe uscat. În clipa cînd Prostilă i-o aduse peşcheş împăratului, acesta nu mai avu ce să zică şi-i dădu fata de nevastă. Şi se făcu o nuntă ca-n poveşti; iar după moartea împăratului, Prostilă urcă în scaunul domnesc şi trăi în fericire, pînă la adînci bătrîneţi, alături de nevasta lui.

EDITURA KARL NITZSCHE, NIEDERWIESA – EDITURA ION CREANGĂ, BUCUREŞTI – 1981
În româneşte de DAN FAUR
Ilustraţii de RAINER SACHER
Titlul ediţiei originale: Gebrüder Grimm – *Die goldene Gans*
Verlag Karl Nitzsche, Niederwiesa, 1980
Lector CARMEN PAŢAC
Tipărit în R. D. G.
12 lei